Budget för Region Gotland 2027

Liberalerna och Kristdemokraterna

Ansvar • Fokus • Närhet

1. Inledning

Ansvar, fokus och närhet. Gotland behöver kunna stå starkt på egna ben.

I väntan på att staten tar samma ansvar för sina öar som är självklart i många andra länder i Europa, behöver vi själva ta ansvar för vår välfärd, för att vända befolkningstrenden och för en ekonomi som håller över tid. Vi accepterar inte att räkningen skickas till nästa generation gotlänningar.

Vi är inte ett offer för omständigheterna. Vi har makten att forma vår framtid. Men det kräver ett politiskt ledarskap som klarar av att fokusera och prioritera, och som inte pekar på andra när utmaningarna blir för stora.

Liberalerna och Kristdemokraterna presenterar ett gemensamt budgetalternativ för 2027. Vi är i opposition till det nya styret bestående av Socialdemokraterna, Centerpartiet och Vänsterpartiet. Vårt förslag prioriterar en ekonomi i balans, en stark kärnverksamhet och investeringar som Gotland behöver.

Det här budgetalternativet är en utvecklingsbudget, men inom en ekonomisk ram som faktiskt går ihop. Förutom att värna välfärden vill vi satsa på åtgärder som skapar jobb och inflyttning.

Att Sverige inte har en ö-politik för sina öar märks i Region Gotlands ekonomi, där vi har det extra tufft att finansiera sjukvården där det saknas hundratals miljoner bara för att vi är en ö. Här behöver vi trappa upp påverkansarbetet gentemot staten. Men vi kan inte ta ut något i förskott. Tills dess att Sverige inför en ö-politik där öar liksom i många andra länder i Europa kompenseras för sina merkostnader behöver vi ta ansvar för att stå för våra egna kostnader, och inte skjuta problemen på framtiden.

Tre principer styr varje beslut i denna budget:

Vi tar ansvar för Region Gotlands långsiktiga ekonomi. Vi accepterar inte att räkningen skickas till nästa generation gotlänningar i form av räntekostnader och försämrad välfärd när skuldsättningen blir ohållbar.

Vi säger ja till vissa saker, och nej till annat, och sätter fokus på det viktigaste för att faktiskt nå resultat. Vi flyttar resurser. Demografin förändras med fler äldre, färre barn och lägre andel i arbetsför ålder. Resurser måste följa behoven. Region Gotlands huvuduppdrag är att leverera välfärd; skola, vård, omsorg och den infrastruktur som krävs för att Gotland ska fungera. Det är där våra resurser ska hamna, inte i sidospår och projekt utan tydlig nytta. Och vi satsar på sådant som ger tydlig effekt på intäktssidan: minskad utflyttning, större inflyttning, fler och växande företag.

Hela Gotland ska leva. När andra sparar är centralisering den bekvämaste lösningen, men inte den rätta. Smartare arbetssätt, samverkan och digitala lösningar gör att vi kan hålla service nära människor även när ekonomin är ansträngd.

Ekonomisk inriktning 2027

L–KD:s budgeterade resultat för 2027 är +102,6 mnkr, motsvarande cirka 1,38 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Vi budgeterar inte extra reavinster, exploateringsintäkter eller finansiella intäkter utan tillräckligt underlag.

2. Ordning och reda i ekonomin

Vi väljer en tydlig inriktning där vi effektiviserar systemet, inte kapar i kärnverksamheten. Det innebär att vi till exempel inte lägger ned landsbygdsskolor för att spara några miljoner. I stället riktar vi blicken mot det som faktiskt går att förändra utan att medborgarna märker försämrad service.

Vi anser att tillit till medarbetarna och ekonomisk disciplin i systemet inte är motsatser. En organisation som slösar resurser på projekt utan tydliga mål, på uppdrag som inte leder till önskade resultat, på hyrpersonal som betalas flera gånger ordinarie kostnad, där övertid och sjukfrånvaro ökar, och där pengar läggs på lokaler som inte används, kan inte ge sina anställda det handlingsutrymme de förtjänar. Ekonomisk ordning är en förutsättning för tillitsbaserad styrning och en god arbetsmiljö.

Vårt budgetförslag innebär inte att kostnader måste minskas, däremot måste kostnadsutvecklingend ämpas så att den inte överstiger intäktsökningarna.

Vi avsätter 115 mnkr för generell personalkostnadskompensation och 15 mnkr för arbetet med löneskillnader mellan kvinno- och mansdominerade yrken. Resursfördelningsmodellerna ger sammanlagt cirka 99,5 mnkr, och externa avtal och interna prisförändringar cirka 84,1 mnkr enligt vår driftkalkyl.

Effektivisering – inte detaljstyrning

Vi anger politisk inriktning och ekonomiska mål. Regiondirektören och förvaltningarna ska utforma konkreta genomförandeplaner, bedöma risker och redovisa verifierbara effekter. Effektiviseringsmålet om 131 mnkr är ambitiöst därför har vi även tagit fram "Riktlinjer för effektivisering" som bifogas vår budget.

• Naturliga pensionsavgångar och systematisk vakansprövning: pröva behov och arbetsfördelning före återbesättning, med undantag för kritisk bemanning.

• Minskad sjukfrånvaro, övertid och hyrpersonal: arbeta med friskfaktorer, hållbara scheman och bättre kontinuitet.

• Översyn av projekt och uppdrag: identifiera uppdrag som saknar tydlig nytta eller kan avslutas, samordnas eller förenklas.

• Administrativa samordningsvinster: se över stödfunktioner, lokaler, inköp, avtal, system och licenser.

• Medarbetarnas förbättringsförslag: utveckla en kvalitetskultur där praktiska idéer leder till enklare arbetssätt.

Budgetmålet fördelas på 110 mnkr inom processer, vakansprövning och uppdragsöversyn, 20 mnkr i samordningsvinster inom den nyligen sammanslagna förvaltningen samt 1 mnkr som vi får tillbaka från systemeffektiviseringar.

3. Inflyttning och utveckling

Gotland behöver fler invånare, fler jobb och fler företag. På så sätt kan vi med egen kraft vända den negativa ekonomiska utveckling vi sett de senaste åren. Det är också nyckeln till att klara av den demografiska utmaningen som i grunden handlar om det positiva att vi lever längre.

Region Gotland kan inte själv skapa tillväxt, men regionen har stort inflytande över de förutsättningar som avgör om människor och företag väljer Gotland. Mark, plan, bostäder, näringslivsservice, kompetensförsörjning, infrastruktur och attityd. Det är dessa hävstänger vi behöver använda bättre.

Tillgång till byggbar mark för både bostäder och företag.

Bristen på byggbar mark och utdragna planprocesser är en av de mest hämmande faktorerna för Gotlands utveckling. Företag som vill etablera sig får vänta i åratal. Bostadsbyggandet stannar av på delar av ön där efterfrågan finns. Vi vill se en kraftsamling kring planarbetet med tydliga prioriteringar: planlägg där det finns efterfrågan, korta handläggningstiderna, och säkerställ att VA-utbyggnaden går i takt med planerad bebyggelse.

Ett bostadsbestånd som möter olika behov från unga familjer till tillgänglighetsanpassat boende för äldre.

Bostäder behövs över hela Gotland och i alla skeden av livet. Det handlar om hyresrätter för unga som ska flytta hemifrån, boende för barnfamiljer som vill flytta hit, och om tillgänglighetsanpassade bostäder för äldre som vill bo kvar i sin hembygd. Gotlandshem som regionens bostadsbolag har ett särskilt ansvar för att bidra till bredden i utbudet. Mindre orter och socknar är lika viktiga som Visby.

Ett företagsklimat som gör att företag kan etablera sig och växa.

Vi vill se en kulturförändring där synsättet ska vara "hur kan jag underlätta för företagare". Svenskt Näringslivs ranking av lokalt företagsklimat ska vara ett verktyg för uppföljning, och att Gotland ska befinna sig i toppen är en självklarhet.

Stöd till de som vill flytta hit och etablera sig, oavsett om det handlar om att hitta jobb och bostad eller om man vill flytta hit sitt företag.

Den som funderar på att flytta till Gotland, etablera ett företag här eller bygga ut en befintlig verksamhet ska mötas av EN ingång och hjälp direkt, inte en labyrint.

Arbete åt alla

Vi behöver samtidigt se till att alla som redan bor på Gotland får chansen att jobba. Det arbete som bedrivits i projektform för att stödja de som står långt från arbetsmarknaden behöver gå över i ordinarie verksamhet. Här finns en stor outnyttjad potential, både för de individer det gäller och för regionens och företagens kompetensförsörjning.

Det kanske största hindret för Gotlands utveckling de kommande åren är inte pengar utan människor. Vården, omsorgen, skolan, byggsektorn, besöksnäringen, industrin och de gröna näringarna skriker alla efter personal med rätt kompetens. Region Gotland har ett etablerat samarbete med Campus Gotland och näringslivet i kompetensförsörjningsfrågor, men det behöver stärkas och utvecklas ytterligare.

Vägpriser för både passagerartrafik och transporter är helt nödvändigt för Gotlands utveckling. Det är i grunden en rättvisefråga att hela Sverige ska ha likartade förutsättningar. Arbetet behöver fortsätta för att säkerställa långsiktighet gällande färje- och flygpriser.

Prioriterade resurser

Vi avsätter 2 mnkr för en hållbar och inkluderande arbetsmarknad. Vi vill även fortsätta utveckla arbetet med företagsservice, landsbygdsutveckling (SAMLA), inflyttning och planprocesser, med prioriteringar och finansiering inom beslutade ramar.

4. Vatten och klimat

Vattenfrågan är central för Gotlands utveckling. Vatten behövs både för boende, näringsliv och livsmedelsproduktion, men under lång tid har utveckling och byggande hindrats på flera platser på grund av att VA-försörjning inte har varit tillräckligt utbyggd. De återkommande problemen med både vattenbrist och kokrekommendationer har skapat en tillitskris där varken boende eller företag vågar lita på att man över tid har drickbart vatten i ledningarna.

Under lång tid har investeringarna i VA varit otillräckliga. Nu behöver underhållsskulden tas igen. Utbyggnad och renovering behöver trappas upp betydligt, och säkras med många olika lösningar parallellt till exempel dammar längs vattendrag, traditionella lösningar som brunnar och ytvattentäkter samt avsaltningsverk. Ytterligare ett avsaltningsverk är nödvändigt för att säkra Visbys vattenförsörjning, men i första hand ska det vatten som varje år faller över ön tas tillvara bättre. Dessutom behöver vi säkerställa täta ledningsnät.

Planeringen för att bilda ett vattencentrum för att kraftsamla runt frågor som handlar om VA-försörjning ska inledas. Härifrån kan innovationsprojekt drivas, liksom det kan vara en bas för stöd i VA-frågor både till Regionens egen verksamhet, privatpersoner och företag.

Vatten- och avloppsinvesteringarna prioriteras i investeringsbudgeten.

5. Säkra välfärden

Skolan

Kvalitet i barns och ungas grundläggande skolutbildning har mycket hög prioritet. Utan en bra start, som ger förutsättningar att klara skolan, riskerar unga att exkluderas från både vidare utbildning och arbete. Vi accepterar inte att två av tio barn på Gotland går ut grundskolan utan godkända betyg.

Vi vill se att långsiktiga planer för skolor tas fram i dialog med medborgare. En skola som ständigt hotas av nedläggning kan aldrig bli en riktigt bra skola. Personal söker sig vidare, föräldrar placerar barn i andra skolor, och planering omöjliggörs. Att upprätta långsiktiga hållbara planer för skolorna skapar trygghet för de som bor och verkar i olika delar av Visby, i våra tätorter, på landsbygderna och på Gotland som helhet. Att visa på hur varje skola ska utvecklas ger både tydlighet och långsiktig hållbarhet för familjer och för skolans personal.

Vi prioriterar barn- och elevhälsa. I driftkalkylen ingår bland annat 1,8 mnkr till barn- och elevhälsan i BUN och GVN.

Vård och omsorg

Prognoser visar att antal innevånare över 80 år förväntas öka med 2 040 st eller 36 procent på tio år. Det innebär att behovet av vård och omsorg kommer att öka. Samtidigt förväntas andelen personer i arbetsför ålder minska. Vi behöver hitta vägar för att lösa denna utmaning.

Det bästa för både människor och ekonomi är att göra insatser så att fler mår bra och är friska långt upp i åldrarna. Det finns kommuner som har gjort omfattande satsningar på förebyggande arbete, vilket också märks i lägre andel som behöver särskilt boende eller stora insatser genom hemtjänst. Det är den vägen även Region Gotland behöver gå.

Resursfördelningsmodellerna ger hälso- och sjukvården cirka 59,8 mnkr och socialnämnden cirka 40,6 mnkr. I investeringsförslaget ingår bland annat HSN:s investeringspott på 37,65 mnkr och 20 mnkr till om- och tillbyggnad av primärvården på Korpenområdet 2027.

Vi avsätter 15 mnkr för en plan för minskade löneskillnader mellan kvinno- och mansdominerade yrken.

6. Kultur, fritid och civilsamhälle

Gotland behöver större tillgång till lokaler för teater, musik och andra verksamheter som behöver en scen. Därför vill vi se hur befintliga lokaler kan användas i högre grad eller utvecklas för ett rikare kulturliv. Tex kan Wisby Strand nyttjas i högre utsträckning. Vi vill utveckla det vi har och skapa flexibilitet. Vi ser även att Kulturrum och bygdegårdar kan utnyttjas mer för både föreningar och regionens verksamhet inom kultur.

Inom civilsamhällets verksamheter pågår det som ofta är viktigast i människors vardag: kören, idrottsklubben, hembygdsföreningen, studieförbundet, pensionärsföreningen. De frivilliga insatserna bygger sammanhang som ingen regional verksamhet kan ersätta. På Gotland med våra många socknar där civilsamhället ofta är limmet som håller bygden samman är detta särskilt tydligt.

Både Solberga skolan samt föreningslivet har ett stort behov av en ny idrottshall i centrala Visby. Därför väljer vi att i investera i att göra om gamla Solberga badet till en idrottshall. Detta är även rekommenderat från investeringsrådet.

När Region Gotland står inför svåra ekonomiska prioriteringar är det lätt att se föreningsstöd och bidrag till civilsamhället som något som har låg prio. Vi menar att det är tvärtom. Varje krona som går till en aktiv förening är en investering med stor hävstång genom frivilligtimmar, gemenskap, folkhälsa, trygghet och förebyggande arbete som regionen aldrig själv hade kunnat producera till samma kostnad.

Vi vill se över hur regionen kan göra det enklare för föreningar att samverka med kommunal verksamhet exempelvis inom förebyggande arbete eller att nå ut till grupper som är särskilt utsatta. IOP är en samarbetsform som bör nyttjas oftare, och i många fall kan överflyttning av budgetmedel till föreningar från regional verksamhet ge en bättre utväxling av nytta för gotlänningar.

Vi prioriterar idrott och mötesplatser på hela Gotland. Investeringsförslaget innehåller 7 mnkr för konstgräsplanen i Slite.

7. Uppdrag

Uppdrag 1: Regionövergripande grupp för att genomföra effektiviseringar om 131 mnkr

Regiondirektören får i uppdrag att inrätta en regionövergripande grupp med mandat att leda arbetet med att genomföra de effektiviseringar om sammanlagt 131 mnkr som denna budget förutsätter. Gruppen ska arbeta fokuserat, tvärorganisatoriskt och med direkt rapportering till regionstyrelsen. Av beloppet avser 110 mnkr effektivare processer, vakansprövning, översyn av projekt och uppdrag samt verksamhetsutveckling, 20 mnkr samordningsvinster och 1 mnkr systemeffektiviseringar.

Arbetet ska omfatta de fem områden som identifierats i budgeten:

• Minskning av hyrpersonal och konsultberoende.

• Inventering, prövning och avveckling av projekt och uppdrag som inte tillför tydlig nytta för gotlänningar.

• Systematiskt arbete för minskad sjukfrånvaro och dämpad övertid, med utgångspunkt i friskfaktorsarbetet.

• Strukturerad vakansprövning vid naturlig personalomsättning, inklusive pensionsavgångar.

• Utveckling av en organisationsövergripande kvalitetskultur där medarbetares drivkraft att utveckla och förbättra tas tillvara, kanaliseras och leder till faktisk förändring i verksamheten.

Förvaltningarna ansvarar för att identifiera och genomföra konkreta åtgärder. Gruppen ska regelbundet återrapportera till regionstyrelsen om frigjorda medel, tidplaner, verifierade ekonomiska effekter, identifierade hinder, konsekvenser för verksamhet och arbetsmiljö samt behov av politiska beslut. Återrapporteringen ska vara transparent och redovisas öppet så att både medarbetare och medborgare kan följa arbetet. Första avstämning ska ske under första kvartalet 2027 och därefter kvartalsvis. Om förväntade effekter inte kan uppnås ska gruppen återkomma med alternativa åtgärder för politiskt ställningstagande.

Uppdrag 2: Prioriteringar inom befintliga ramar

Region Gotland förvaltar varje år drygt sju miljarder kronor i skatteintäkter och statsbidrag. Det är en stor summa, och inom den finns utrymme för förändring som inte kräver nya tillskott. Varje nämnd och förvaltning får i uppdrag att vid behov av nya satsningar i första hand identifiera utrymme inom befintlig ram genom omprioritering, snarare än att äska tillkommande medel.

Detta ska inte ses som ett sparbeting utan en arbetsprincip för sund ekonomisk hushållning med skattemedel: nya behov ska prövas mot pågående verksamhet, och det som tillför mest värde för gotlänningar ska prioriteras. En organisation som ständigt bygger på utan att samtidigt välja bort saker blir vare sig effektiv eller mottaglig för förnyelse.

Uppdrag 3: Förstärkt påverkansarbete gentemot staten kring ö-politik

Regiondirektören får i uppdrag att intensifiera påverkansarbetet gentemot staten kring frågan om en svensk ö-politik. Arbetet ska bedrivas både enskilt och i samverkan med andra svenska öar, med andra europeiska systerregioner där fungerande modeller för ökompensation finns och organisationerna CPMR och OECD.

Uppdrag 4: Långsiktiga skolplaner i medborgardialog

Regiondirektören får i uppdrag att under 2027 ta fram långsiktiga utvecklingsplaner för regionens grundskolor i dialog med elever, vårdnadshavare och personal. Planerna ska ge tydlighet om varje skolas roll och utveckling över tid.

Uppdrag 5: Vattencentrum

Regiondirektören får i uppdrag att inleda planeringen för bildandet av ett vattencentrum som ska samordna VA-frågor, driva innovationsprojekt och utgöra ett stöd för regionens egen verksamhet, privatpersoner och företag.

8. Driftbudget 2027 – sammanfattning

Post	L–KD, mnkr
Personalkostnadskompensation totalt (115 + 15)	130,0
Resursfördelningsmodeller	99,5
Externa avtal och interna priser	84,1
Tidigare beslutade ramförändringar	−6,1
Särskilda ramtillskott	4,8
Effektiviseringar	−131,0
Summa förändring budget 2027	181,3
Budgeterat resultat 2027	+102,6

L–KD:s budget för 2027 ger ett budgeterat resultat på 102,6 mnkr, motsvarande cirka 1,38 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Resultatet ligger 45,4 mnkr under det finansiella resultatmålet om 2 procent (148 mnkr).

Budgetförslaget bygger inte på styrets extra antaganden om 20 mnkr i reavinster och exploateringsintäkter eller 30 mnkr i finansiella intäkter.

9. Investeringsbudget 2027 – sammanfattning

Post	L–KD, mnkr
Totala investeringar 2027	830,65
Skattefinansierad verksamhet	351,90
Avgiftsfinansierad verksamhet	478,75
HSN:s investeringspott	37,65
Korpen, ombyggnad primärvård	20,00
Lokalinvesteringar, kök	5,00
Konstgräsplan Slite	7,00

10. Driftbudget 2027 – ekonomisk bilaga

Belopp i miljoner kronor (mnkr).

Budgetpost	S–C–V	L–KD
Personalkostnadskompensation	**–**	**–**
Generell personalkostnadskompensation	125,0	115,0
Plan för löneskillnader mellan kvinnodominerade och mansdominerade yrken	15,0	15,0
Summa personalkostnadskompensation	**140,0**	**130,0**
Resursfördelningsmodeller	**–**	**–**
Resursfördelningsmodell Utbildningsnämnd	-1,0	-1,0
Resursfördelningsmodell SON	40,6	40,6
Resursfördelningsmodell HSN	59,8	59,8
Summa resursfördelningsmodell	**99,5**	**99,5**
Externa avtal och interna prishöjningar	**–**	**–**
Externa avtal	48,6	48,6
Interna priser regionstyrelseförvaltningen	5,0	5,0
Interna priser teknikförvaltningen (försörjningsavdelningen)	2,9	2,9
Förändring internhyra (3,6 %)	22,0	22,0
Driftskostnader exploatering	5,6	5,6
Summa externa avtal och interna priser	**84,1**	**84,1**
Tidigare belutade ramförändringar	**–**	**–**
RS/Politik	-1,8	-1,8
RS/RSF: Badhus i Visby drift	5,4	5,4
RS/RSF: Hansedagarna 2025	-0,3	-0,3
RS/RSF:Verksamhetsstöd för genomförande av Island Games 2031	0,2	0,2
RS/RSF: Finansiering arbetsmodell för landsbygdsutveckling	-0,9	-0,9
RS/RSF: Implementering av digital inflyttarservice och gotland.com i ordinarie verksamhet	-1,0	-1,0
RS/RSF: Anläggningsstöd Visby gymnasterna	0,0	0,0
MBN: Utredningar i samband med exploateringar	-7,7	-7,7
Summa tidigare beslutade ramförändringar	**-6,1**	**-6,1**
Ramtillskott	**–**	**–**
System, optimering och hantering av licenser (SAM)	–	1,0
Barn- och elevhälsan BUN och GVN	–	1,8
En hållbar och inkluderande arbetsmarknad för alla	–	2,0
Summa ramtillskott	**–**	4,8
Effektivisering	**–**	**–**
Reavinster och exploatering	-20,0	0,0
Finansiella intäkter	-30,0	0,0
Effektiviserade processer, vakansprövning, översyn projekt och uppdrag	–	-110,0
TSF sammanslagning Samordningsvinster	–	-20,0
Effektivisering system	–	-1,0
Summa	**-50,0**	**-131,0**
Summa förändring budget 2027	**267,5**	**181,3**
Resultat före beredning	-6,0	-6,0
Avsatt för utökning i resultatplanen (personalkostnadskompensation, prisökningsreserv, resursfördelning)	289,9	289,9
Budgeterat resultat 2027	**16,4**	**102,6**

Resultatmål 2 % 2027 = 148 mnkr	**–**	**–**
Avvikelse från resultatmål	**-131,6**	**-45,4**

L–KD:s budgeterade resultat är 102,6 mnkr (cirka 1,38 procent). Avvikelsen från tvåprocentsmålet på 148 mnkr är −45,4 mnkr. Styrets resultat är 16,4 mnkr (cirka 0,2 procent)

L–KD budgeterar inte de ytterligare intäktsantagandena om 20 mnkr i reavinster och exploatering eller 30 mnkr i finansiella intäkter. Effektiviseringsmålet är 131 mnkr, enligt uppdrag 1.

	Budget 2027	Nämndernas förslag budget 2027	2027 Investeringsråd	2027 KD L förslag	2027 S C V förslag
Regionstyrelsen/Regionstyrelseförvaltningen					
Investeringspott	14 000	10 000	9 400	5 000	9 400
Inköp av fordon räddningstjänst	4 000	10 000	4 000	4 000	4 000
Lokalinvesteringar, kök	5 000	5 000		5 000	5 000
Lokalinvesteringar, storkök					
IT- investeringar pott	22 000	22 000	22 000	18 000	22 000
IT-investeringar ökad redundans					
Ridanläggning Rävhagen	10 000	10 000		0	
Ungkulturhus "Gamla Solbergabadet"	4 700	4 700		0	4 700
Konstgräsplan Visby					
Konstgräsplan Slite		7 000		7 000	
Aktivitetspark		15 000		0	15 000
Friidrott utomhus		5 000			
Friidrott inomhus					
Almedalsbiblioteket Meröppet					
Lokalinvesteringar, räddningstjänst					
Delsumma regionstyrelsen/regionstyrelseförvaltningen	**59 700**	**88 700**	**35 400**	**39 000**	**60 100**
Strategiska investeringar					
Badhus*	56 000	56 000	56 000	56 000	56 000
Inventarier badhus	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
Delsumma strategiska investeringar RSF	**62 000**	**62 000**	**62 000**	**62 000**	**62 000**
Summa regionstyrelseförvaltningen	**121 700**	**150 700**	**97 400**	**101 000**	**122 100**
Miljö- och byggnämnden					
Investeringspott	500	500	250	250	250

Summa investeringar miljö- och byggnämnden	**500**	**500**	**250**	**250**	**250**
Tekniska nämnden					
Investeringar i skattefinansierad verksamhet					
Investeringspott	10 000	9 700	11 700	5 000	11 700
Kollektivtrafik, investeringar enl hållplatshandbok hållplatser					
Särskilt projekt					
Kollektivtrafik, nytt stadslinjenät	18 000	18 625	10 000	10 000	10 000
Landsbygdsutveckling		2 000			
Investeringar mark-och stadsmiljö, gator och vägar	25 000		30 000	30 000	30 000
Beläggningsprogram		13 000			
Enskilda vägar		1 500			
Trafikinvesteringar		8 500			
Parkinvesteringar		10 000			
Trafiksignaler		9 000			
Särskilda projekt					
Belysning Visby innerstad	7 000	14 000			
Upprustning Norderstrand/Kruttornet	11 200				
Stora Torget och Södertorg		5 000			
Almedalsscenen					
Anslutning Kopparviksbron		4 200			
FFA					
Lokalinvesteringar: Reinvesteringar fastighet (fastighetsägaransvar samt ventilation)					
Utbyte av ventilation (tidigare obligatorisk ventilationskontroll)	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Investeringar fastighetsägaransvar	80 000	100 000	75 000	50 000	75 000
Särskilda projekt					
Utveckling av fastigheter		750			
Solceller på fastigheter	2 000	2 000			
Klimatanpassning/robusthet	5 000	5 000			

Utbyte av lysrör och armaturer till LED	20 000	20 000	10 000	10 000	10 000
Ställverk		20 000			
Lövsta Mjölkladugård		25 000			
Reinvestering Korpen hus 15		14 000			
Skärmtak Skarphäll		1 500			
Kontor/omklädning (VA Skarphäll)					
Garage (VA Skarphäll)		4 000			
Skärmtak (VA Skarphäll)					
Investeringar hamn	8 000	10 000			
Summa investeringar skattefinansierad verksamhet	**201 200**	**312 775**	**151 700**	**120 000**	**151 700**
				,	,
Investeringar i avgiftsfinansierad verksamhet					
VA-verksamhet	185 500	167 000	167 000	167 000	167 000
Visby vattenförsörjning	75 000	234 000	234 000	234 000	234 000
Investeringar i fastigheter för VA-verksamhet	24 000				
Avfallsverksamhet	27 650	12 750	12 750	12 750	12 750
Hamnverksamhet,linjehamn					
Förbättringsåtgärder Visby hamn (20 år)	5 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Rensmuddring Visby hamn	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Ytbeläggning terminalområde					
Automatiserad förtöjning färjeläge 5 och 6					
Anpassning landgångar & ramper					
Särskilda projekt					
Automooring		70 000	70 000	0	70 000
Anpassning Katamaran FL 5 / 6		28 000	28 000	28 000	28 000
Ombyggnad hamnterminal	14 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Muddring och logistikyta nordost om oljekajen Visby	20 000				
Landel Kryssningskaj					
Övernattningsläge oljekaj					
Lövsta Mjölkladugård			25 000	25 000	25 000
Summa investeringar i avgiftsfinansierad verksamhet	**359 150**	**523 750**	**548 750**	**478 750**	**548 750**

Summa investeringar tekniska nämnden	**560 350**	**836 525**	**700 450**	**598 750**	**700 450**
Barn- och utbildningsnämnden					
Investeringspott	15 000	15 000	13 900	7 000	13 900
Inventarier förskola, grundskola	4 500	4 500			
Lokalinvesteringar förskola					
Dalhem och Humlan	23 000	23 000			
Lokalinvesteringar grundskola, anpassad skola				44 000	
Roma, Västerhejde och Humlan	58 500	58 500	44 000		44 000
Anpassning i grunskola och anpassad skola					
Anpassning i samband med periodiskt underhåll		8 000			
Anpassning barn- och elevhälsan		1 000			
Säkerhet, Beredskap och Lokaler		1 000			
Särskilda projekt					
Idrottshall Visby	25 000	25 000			
Idrottshall Solberga badet			20 000	2 000	
Summa investeringar barn- och utbildningsnämnden	**126 000**	**136 000**	**77 900**	**53 000**	**57 900**
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden					
Investeringspott	6 000	6 000	5 600	3 000	5 600
Folkhögskolan Hemse	1 000	4 000		2 000	4 000
Folkhögskolan Fårösund		4 000			
Lokalinvesteringar vuxenutbildning					
Lokalinvesteringar Vuxenutbildningen	35 000	35 000			
Lokalinvesteringar gymnasieskola					
Summa investeringar gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	**42 000**	**49 000**	**5 600**	**5 000**	**9 600**
Socialnämnden					
Investeringspott	8 000	8 000	7 500	5 000	7 500

Lokalinvesteringar äldreomsorg					
Äldreboende Visby					
Äldreboende					
Lokalinvesteringar LSS					
Bostad med särskild service enl. SOL					
Gruppbostad LSS Visby					
Summa investeringar socialnämnden	**8 000**	**8 000**	**7 500**	**5 000**	**7 500**
Hälso- och sjukvårdsnämnden					
Investeringspott	40 000	40 000	37 650	37 650	37 650
Lokalinvesteringar	17 000				
Kritiska förbättringsprojekt visby lasarett					
Behandlingsbyggnad 23 plan 4					
Om och tillbyggnation primärvård korpen		40 000	20 000	20 000	20 000
Korpen inventarier					
Särskilda projekt					
Magnetkamera MR	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Kemiinstrument					
Patientövervakningssystem					
Utrustning korpen					
Operationsstaplar					
Summa investeringar hälso- och sjukvårdsnämnden	**67 000**	**90 000**	**67 650**	**67 650**	**67 650**
Total investeringsbudget	**925 550**	**1 270 725**	**956 750**	**830 650**	**965 450**
varav skattefinansierad verksamhet	*566 400*	*746 975*	*408 000*	*351 900*	*416 700*
varav avgiftsfinansierad verksamhet	*359 150*	*523 750*	*548 750*	*478 750*	*548 750*
varav strategiska investeringar	*62 000*	*62 000*	*62 000*	*62 000*	*62 000*

Politiska riktlinjer för effektivisering och verksamhetsutveckling 2027

Liberalerna och Kristdemokraterna – Region Gotland | Bilaga till budgetförslag 2027

Utgångspunkt

Region Gotlands ekonomiska resurser behöver användas så effektivt som möjligt. Varje skattekrona ska skapa största möjliga nytta för gotlänningarna.

Liberalerna och Kristdemokraterna vill därför genomföra ett långsiktigt effektiviseringsarbete som stärker regionens ekonomi, minskar onödiga kostnader och frigör resurser till kärnverksamheterna. Riktlinjerna anger den politiska inriktningen för budgetens effektiviseringsmål om sammanlagt 131 miljoner kronor under 2027: 110 mnkr för effektivare processer, vakansprövning och uppdragsöversyn, 20 mnkr för samordningsvinster samt 1 mnkr för systemeffektiviseringar.

Effektivisering handlar inte enbart om att minska kostnader, utan också om att arbeta smartare, använda befintliga resurser bättre och utveckla verksamheterna.

Den politiska nivån fastställer ekonomiska mål, prioriteringar och övergripande riktlinjer. Regiondirektören och berörda förvaltningar ansvarar för att ta fram konkreta åtgärdsplaner, genomföra förändringarna och följa upp resultatet.

Prioriterade områden

1. Naturliga pensionsavgångar och strategisk kompetensförsörjning

Regionen ska aktivt använda naturliga pensionsavgångar som en möjlighet att se över organisation, bemanning och arbetssätt.

Varje pensionsavgång ska inte automatiskt innebära att en tjänst återbesätts i oförändrad form. Förvaltningarna ska pröva om arbetsuppgifter kan organiseras annorlunda, samordnas eller effektiviseras.

Samtidigt ska nödvändig kompetens och bemanning inom kärnverksamheterna säkerställas.

2. Systematisk vakansprövning

Regionen ska tillämpa en strukturerad vakansprövning vid rekryteringar.

Innan en vakant tjänst återbesätts ska behovet bedömas utifrån verksamhetens uppdrag, arbetsbelastning, kompetensbehov och möjligheter till effektivisering.

Vakansprövningen ska inte innebära ett generellt anställningsstopp. Verksamheter med kritiska bemanningsbehov ska kunna rekrytera.

3. Minskad sjukfrånvaro och förbättrad arbetsmiljö

Hög sjukfrånvaro medför stora kostnader för regionen och påverkar både medarbetare och verksamhet.

Förvaltningarna ska prioritera förebyggande arbetsmiljöarbete, tidiga rehabiliteringsinsatser, hållbar schemaläggning och ett närvarande ledarskap.

Målet är att minska sjukfrånvaron, behovet av vikarier och övertid samt förbättra kontinuiteten i verksamheterna.

Ekonomiska besparingar ska beräknas utifrån faktiska minskningar av kostnaderna.

4. Översyn av projekt, uppdrag och externa konsultkostnader

En regionövergripande genomgång ska göras av pågående projekt, utvecklingsuppdrag och externa konsultinsatser.

Förvaltningarna ska bedöma vilka insatser som är nödvändiga, vilka som kan samordnas och vilka som kan avslutas eller senareläggas.

Särskild vikt ska läggas vid att undvika parallella projekt, otydliga uppdrag och verksamheter som fortsätter utan dokumenterad nytta.

Verksamhetsnära utveckling och innovation

Varje verksamhet ska ges möjlighet och uppmuntras att själv identifiera utvecklingsmöjligheter, ta initiativ till förbättringar och aktivt söka extern finansiering för forskning och utvecklingsprojekt. Hemse vårdcentral är ett gott exempel, där verksamheten har beviljats projektmedel för bland annat hjärt- och diabetesforskning.

Utvecklingsarbetet ska i första hand initieras och drivas nära verksamheterna, av medarbetare med kunskap om de lokala behoven, snarare än genom centralt styrda projekt. Regionens centrala funktioner ska ha en stödjande och möjliggörande roll.

5. Effektivare administration och gemensamma stödfunktioner

Regionen ska se över möjligheterna att minska dubbelarbete och stärka samordningen inom exempelvis administration, ekonomi, HR, inköp, IT och andra stödfunktioner.

Målet är enklare arbetsprocesser, tydligare ansvarsfördelning och minskade administrativa kostnader utan att försämra det stöd som kärnverksamheterna behöver.

6. Digitalisering och förenklade arbetssätt

Digitala lösningar ska användas där de kan minska manuellt arbete, förenkla handläggning och förbättra servicen.

Befintliga IT-system och licenser ska inventeras för att identifiera överlappande funktioner och onödiga kostnader.

Nya digitala investeringar ska föregås av bedömningar av faktisk verksamhetsnytta, införandekostnader och långsiktiga besparingar.

7. Effektivare lokalanvändning och inköp

Regionen ska arbeta för ett bättre nyttjande av lokaler, minskade energikostnader och en mer samordnad inköpsverksamhet.

Tomma eller underutnyttjade lokaler ska identifieras och möjligheterna till samlokalisering prövas.

Avtal och upphandlingar ska följas upp systematiskt för att säkerställa god ekonomisk hushållning.

8. Tydligare prioritering av regionens uppdrag

Förvaltningarna ska identifiera arbetsuppgifter, rutiner och uppdrag som kan förenklas eller avvecklas.

Om en effektivisering förutsätter att ett politiskt beslutat uppdrag förändras ska frågan återkomma till ansvarig nämnd eller regionstyrelsen för beslut.

Lagstadgade skyldigheter, patientsäkerhet, rättssäkerhet och grundläggande kvalitet ska säkerställas.

Ansvar, genomförande och uppföljning

Regiondirektören ges i uppdrag att samordna effektiviseringsarbetet och tillsammans med förvaltningarna ta fram konkreta genomförandeplaner.

Planerna ska:

- Identifiera åtgärder och beräknade ekonomiska effekter.
- Ange ansvarig förvaltning och tidplan.
- Skilja mellan engångsbesparingar och varaktiga effektiviseringar.
- Redovisa eventuella genomförandekostnader.
- Bedöma konsekvenser för kvalitet, bemanning, arbetsmiljö och tillgänglighet.
- Följas upp regelbundet och rapporteras till berörda nämnder och regionstyrelsen.

Effektiviseringsarbetet ska genomföras med respekt för medarbetarna och i dialog med berörda verksamheter och fackliga organisationer.

Målet är en långsiktigt hållbar ekonomi där mindre resurser binds i onödig administration, ineffektiva processer och överlappande uppdrag – och mer kan användas där de gör störst nytta för gotlänningarna.